

ZASTĘPCA RZECZNIKA PRAW DZIECKA
Adam Chmura

Warszawa, 24 lutego 2025 r.

ZEW.400.5.2025.ŁK

(w odpowiedzi należy podać ten znak sprawy)

Szanowna Pani
dr Katarzyna Lubnauer
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Edukacji Narodowej

dotyczy: DWP-WZP.021.3.2024.DW

Szanowna Pani Ministro,

w związku z przekazaniem do opiniowania projektem rozporządzenia Ministra Edukacji **w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego**, poniżej uprzejmie przedstawiam stanowisko Rzecznika Praw Dziecka w odniesieniu do ww. projektu.

Zdaniem Rzecznika Praw Dziecka, w projektowanym § 6 rozporządzenia, zgodnie z którym uczeń nie bierze udziału w zajęciach edukacji zdrowotnej, jeżeli jego rodzice zgłoszą dyrektorowi szkoły w formie pisemnej rezygnację z udziału ucznia w zajęciach (a w przypadku ucznia pełnoletniego – jeśli to on zgłosi rezygnację), należy dookreślić następujące kwestie:

- 1) czy rezygnacja może być złożona w dowolnym momencie roku szkolnego,
- 2) czy istnieje możliwość wycofania rezygnacji w trakcie roku szkolnego,

- 3) czy złożona rezygnacja obejmuje okres jednego roku szkolnego i musi być co roku ponawiana, czy obowiązuje przez cały okres nauki w danej szkole).

Kwestie te nie były jak dotąd regulowane – we wciąż jeszcze obowiązującym rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r. w sprawie sposobu nauczania szkolnego oraz zakresu treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 2431) przepisy dotyczące rezygnacji z zajęć wychowania do życia w rodzinie były unormowane w taki sam sposób, jak proponuje się to uregulować w projektowanym rozporządzeniu. Materia ta na gruncie obowiązującego rozporządzenia budziła wątpliwości i trudności interpretacyjne – problem ten będzie zatem powielony w nowym stanie prawnym,.

Wskazać należy, że pominięcie w rozporządzeniu wyżej wskazanych kwestii i idące za tym istotne trudności interpretacyjne będą utrudniały dyrektorom szkół właściwe stosowanie przepisów. Może to wpływać na prawo dziecka do nauki, gdyż brak jednoznacznych przepisów może powodować, że rodzice nie będą mogli w trakcie roku szkolnego wycofać rezygnacji z zajęć edukacji zdrowotnej i tym samym ich dziecko nie będzie mogło w tych zajęciach uczestniczyć – pomimo tego, że rodzice zmienili zdanie co do udziału ich dziecka w zajęciach.

W ocenie Rzecznika Praw Dziecka, w toku prac nad wydaniem nowego rozporządzenia **warto jest, wobec tego, powyższe wątpliwości jednoznacznie rozstrzygnąć**. Będzie sprzyjało to klarowności i pewności prawa, a w związku z tym przyczyni się do polepszenia prawa do nauki dzieci. Wydaje się to o tyle kluczowe, że projektodawca do wspomnianych kwestii nie odnosi się także w uzasadnieniu do projektu rozporządzenia.

Jednocześnie wskazuję, że w ocenie Rzecznika Praw Dziecka zarówno złożenie rezygnacji jak i jej wycofanie powinno być możliwe w dowolnym momencie roku szkolnego, a rezygnacja powinna obejmować okres danego roku szkolnego. Za takim rozwiązaniem przemawia okoliczność, że zajęcia edukacji zdrowotnej nie podlegają ocenie i nie mają wpływu

na promocję ucznia do klasy programowo wyższej ani na ukończenie szkoły przez ucznia (§ 6 ust. 3 projektowanego rozporządzenia).

Jednocześnie wskazuję, w nawiązaniu do projektowanego § 1 ust. 3 rozporządzenia, że do Społecznego Zastępcy Rzecznika Praw Dziecka Jana Gawrońskiego wpływają głosy od strony społecznej, z których wynika, że realizacja treści dotyczących wiedzy o życiu seksualnym człowieka, o zasadach świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, o wartości rodziny, życia w fazie prenatalnej oraz metodach i środkach świadomej prokreacji, które będą od 1 września 2025 r. nauczane w ramach edukacji zdrowotnej, w przypadku zajęć organizowanych dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, w tym uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi, z których jedną z niepełnosprawności jest niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym lub znacznym niejednokrotnie jest traktowana pobieżnie lub omijana. Zwracam się wobec powyższego do Pani Ministry z prośbą o podjęcie działań mających na celu rzetelną edukacją zdrowotną dla ww. grupy uczniów, zgodnie z projektowanym § 1 ust. 3 rozporządzenia.

Uprzejmie proszę także o poinformowanie Rzecznika Praw Dziecka o stanowisku Ministry Edukacji wobec zgłoszonych uwag.

Z wyrazami szacunku

Adam Chmura

Zastępca Rzecznika Praw Dziecka